

DRZNO PODJETJE, KI JE UNIČILO NEMŠKE NAPRAVE ZA PROIZVODNJO „TEŽKE VODE“

NAPAD NA VEMORK

Ze pred stmo 1911 - 42 so ugotovili znanstveniki, da so nemški znanstveniki prvi uspešno raziskovali atomsko bombe zelo uspešno. Za poskuse so Nemci uporabljali tako imenovano težko vodo. Zdi se, da so se posluževali kot smoderatorja, s katerimi so zmanjševali brzino nevtronov pri bombardiranju urana.

Danes vemo, da so zavezniški in Nemci poleg vojne na kopnem, v zraku in na morju v ozadju vodili še drugo vojno. To je bila vojna na boljšcu atomske bombe. Nacistični znanstveniki so v začetku leta 1942 dobro napredovali. Zavezniški pa so njihovo skrivnost odkrili. Nemške naprave se postale cilj št. 1 zavezniške sabotaže. Neustrašni možje so v dramatičnih okoliščinah do kraja izvedli življenjsko važno nalogo.

notek. V prepričanju morda, da je dirja žival sprošila eno tised min, ki so bile položene okoli sgradbe, je Nemec spel zapri vrata. Nevanost je minula, Ronneberg je s svojimi ljudmi odšel; ostal je samo Skinnerland.

Nadaljni napadi Ronneberg se je s svojo skupino po napornem potovanju preko Švedske vrnil v Anglijo, kjer je bil odločen. Šele danes si lahko pravilno predstavljamo, kaj bi se bilo lahko zgodilo, če takrat ne bi bil uspel.

Nemci so proizvajali težko vodo v neki tovarni na Norveškem. Javno je, da je postala ta tovarna za Britance in Američane cilj št. 1. Iz tega dejstva lahko razvidimo, kako resno so se ukvarjali. Takrat z atomsko bombo v Londonu in Washingtonu.

Nekateri prizori iz velike drame, ki je nato sledila, so bili objavljani. Konec je pa sem imel pripoveduje vojaški dopisnik "Daily Telegraph" - sreča, da sem srečal enega ali dva izmed glavnih soudeležencev velikega podjetja in neposredno od njih slišal podrobnosti, kako sta odigrala svojo vlogo.

Gorsko skrivališče V arcu severnega Telemarka leži dolina Rjukan. Dolina je globoka, kakih 32 km dolga razpoka s strmimi stenami. Na zgornjem koncu doline leži jezero Mjoes, na spodnjem pa jezero Tin Sjøe.

V Vemorku, približno na sredi doline, stoji velika elektrarna, ki se je specializirala na proizvodnjo nitratov iz atmosferskega dušika za umetna gnojila. Poleg nje je v Vemorku je poseben obrat z napravami visoke napetosti, za katerega je naredil načrte Lief Tronstad iz Trondheima, svetovno znani znanstvenik, ki je na sredo leta 1940 odšel v Anglijo.

Proca elektrolize se začenja v sedmem nadstropju in se nadaljuje v nadstropju v nadstropje, dokler se pri tleh ne konča. Tu proizvajajo kot stranski proizvod elektrolizis tudi težko vodo. Vemork je bil cilj št. 1, sredstve pa je bil ravno oddelek, kjer so pridobivali težko vodo.

V dolini Rjukan žitna dva brata Skinnerland. Eden je v službi pri jazu na jezeru Mjoes, drugi pa, s katerim je posejana naša zgodba, je kmet.

Poznavanje kraja Marca 1942 je bil drugi Skinnerland odšel v Anglijo, da bi se pridružil norveškimi silam. Naenkrat pa so tisti, ki so se tam ukvarjali z Norveško, spoznali vrednost njegovega poznavanja kraja.

Moral je nasaj, da bi tako ustvaril šten med Vemorkom in Londonom. Naučili so se, kako se ob ekakati s padalom in šest letih deset dni se je spustil na severni Telemark.

V teku treh naslednjih let, do nemške kapitulacije, je bil Skinnerland vodilni genij v Rjukanu, ki je opazoval vsako gibanje Nemcev in takoj izprno poročal. Vedno je delal na svojo roko. Če govorite s njim, dobite vtis, da je glavek izredne samozavesti; da je pa tudi zelo prijeten. Še eno dobro lastnost ima: zelo je potrpeljivo. Zavezniški so imeli res srečo, da so dobili tako sposobnega človeka.

Naprta na zapadu so postopoma dozorevali. Odložili so se, da bodo Vemorku zadali prvi udarec s kombiniranimi operacijami. V naprtu so imeli da bodo spustili z jedrnim letalom okoli 40 ljudi, ki naj bi obvladali nemške straže in uničili obrat.

Oktober 1942 so spustili na norveška tla štiri žane predstrijbe, ki je bila opremljena s radio aparati. Moške pa so padli precej daleč od cilja. Skupina se je pridružil Skinnerlandu žele po mučnem pohodu preko gora.

Približno mesec dni kasneje so napravili prvi poskus kombinirane akcije z dvema motorizirani in dvema bremotornima letalom. V zadnjem trenutku pa se je vreme, ki je v teh krajih vedno slabo, nenadoma spreverilo. Eno mo-

torno in obe jaadrni letali sta tregžili v skalojve in med ruševinami so Nemci našli tudi semljevide, na katerih je bil točno označen njihov cilj - Vemork.

To je sprošilo plan. Nemci so preiskali ves Rjukan. Predstaja je morala pobegniti. Samo Skinnerland je ostal, pa tudi on se je poslovi od svojega brata in odšel na sever v hrube. Ker se je zdej je popolnoma spoznal v uporabi radia in šifer, je osnoval svojo lastno postojanko.

Vendar pa so našli ljudi, ki so bili pripravljeli nadaljevati začetno delo, ki se je prvič posrežilo. Dne 18. februarja 1943 so približno 50 km severno od Rjukanu spustili na 1000 m visoko planoto rušilno edinicno štirik ljudi, ki ji je poveljeval poročnik Ronneberg.

Tedan dni se je moral Ronneberg s svojimi ljudmi kriti pred nevarjem, ki je tam divjalo. Potem pa so se premaknili, da bi prišli v stik s šestimi Skinnerlandovimi ljudmi.

Ronneberg je bil nenavadna pojava. Visok Viking, teman, z modrimi očmi. Kot izgleda, mu je je precej manjkalo do trideset let. Teško bi si bilo zamisliti boljega poveljnika za podjetje, ki je bilo skoraj brezupno.

Ko je 24. februarja padel mrak, se je začel Ronneberg s svojimi devetimi ljudmi pomikati v dolino, da izvede napad. Bila je odjuga. Globoko so se ugrizali v sneg. Ronneberg je kasneje pripovedoval, da je bil to najtežji del vsega podjetja.

Nemci so okrog obrata položili miska polja. V službi so imeli tudi štiri norveške žuvaje. V žuvajnici je bilo tudi 15 nemških strajčnikov.

Ronneberg je razdelil svojo skupino na dva dela. Štirje možje so tvorili uničevalno skupino, šest jih je ostalo za kritje. V temi so napadli in obvladali štiri norveške žuvaje. Oddelek za kritje je obkrožil žuvajnico, ostali štirje pa so vstopili v zgradbo visoke napetosti.

Po sasihugi Liefja Tronstada in Skinnerlanda je Ronneberg poznal vse kotičke poslopja tako dobro kot svoj lastni dom. Vsek nadoj eksploziva je tako točno spadal na svoje mesto, da se je Ronnebergu zdelo, da se je vedno vadi na modelu, ki ga je bil v Angliji sanj sgraditi Tronstad.

Kočljiva zadeva Skupina je imela nalogo, da uniči tisti del naprave - in nje drugega - kjer so proizvajali težko vodo. Eksploziv je bilo prireženo samo za ta namen.

Vigala so bila nastavljena na tri minute. Ker pa je Ronneberg mislil, da bi Nemci lahko prišli prej, je skrajšal čas na 30 sekund. Ko je nastala eksplozija - eksplozija, ki je pomenila, da Vemork deset mesecev ne bo mogel več proizvajati težke vode - je ležala Ronnebergova skupina tiho v zaklonih in v bližini tovarne.

Ob samošli eksploziji so se odprla vrata žuvajnici in neki vojak je začel opazovati okolico. Šest ljudi je naprlo puške, toda njihje ni sprožil. Bil je napet tre-

prizor konča, da ne bo več te peklenske vaje. Igralci na odru so se razili. Ugasnil je žaromet ter stekel po stopnicah v pritličje. Drvel je po vijugastih železnih stopnicah kot da bi gorilo. Vse zasopel je dirjal po hodniku proti izhodu za igralce. Tam je sedel vrtar. Poznal ga je. Pogovarjala sta se in komaj je čakal, da bi vratar za trenotek odšel.

Roke so se mu tresle. Vrtarju ni bilo. Odprl je predal. Da, tam je ležal. Crn in hladen. Vtaknil je samokres v žep in odhitel.

Prihodnji dan je bil je zgodaj dopoldne v gledališču. Kot navadno je stopil v sobo za elektrifikacijo, si oblekel črni plašč in vtaknil v žep zolotne ročavice.

Na hodniku ni srečal nikogar. Vrata Towerjeve sobe so bila od-

praviljanje, dvogovori, klavir in spet Imre in Ilonka. In vedno žaromet.

XIX Mary in John sta se sprehajala po newyorških ulicah. Držal jo je pod roko. Malo sta govorila. Bila sta srečna. Se dva dni, pa bo premiera "Rdečih rož", je dva dni, pa bo srečna poročila. In potem bo sledilo življenje polno sreče.

— Mary, prelepo je, da bi bilo res! — In vendar je res Mary. — Si je pomislil kdaj na to, kako bo, ko bova midva moč in jena. Na sredi ulice jo je objel. Ona se mu je smeeje odsmaknila. — Norček!

Sla sta mimo bogato opremljenih trgovin. Gledala sta pohištvo. Končno sta stopila v trgovino in si izbrala opremo za njuno bodoče stanovanje. Zabeležila sta si razne naslove trgovin, stopila je v trgovino, kjer so prodajali kuhinjske potrebščine. Noto sta objela še sto drugih. — Mary, zakaj sva tako srečna? — Ne vem - brisala si je oči.

Veliki letaki so naznanjali premiero nove operete:

Gledališče Ambassador RDEČE ROZE opereta v treh dejanjih Mary Cane in Lionel Tower v glavni vlogi

Cez letake pa so bili nalepljeni rdeči trakci, na katerih je pisalo s širokimi črnimi črkami "Razprodano".

XX Sobotna, dan premiere operete "Rdečih rož". John je želel prvi v očeru videti Mary. Bila je malo razsrjena. Zvečer bo vendar morala nastopiti na premieri - in glavno vlogo bo imela.

— Obilo uspeha, Mary! Nežno jo je poljubil. — Dragi John, ne smeja se več pred predstavo videti. Drugače bom preveč mislila nate predstavi. Ne pozabi pa po opereti priti v mojo sobo.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Slepci bodo lahko pisali na pisalni stroj

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

Podpredsednik Braillovega inštituta v Združenih državah Robert Atkinson je iznael poseben pisalni stroj, na katerega bodo lahko pisali tudi slepci. Slika nam kaže izumlitelja, ki v razkazuje novi stroj filmski igralci Oliviju de Havilland, ki je nedavno obiskala omenjeni zavod.

ZDRAVSTVO

Prvi uspehi streptomicina

Streptomycin, učinkovito sredstvo proti okuženju, ki ga pridobivajo iz plesni, so z velikim uspehom uporabili že v več kot 40 primerih.

Po izjavi polkovnika Duncana, zdravniškega svetovalca ameriške vojske, so streptomycin uporabili v 20 vojaških bolnicah proti tifusu in spolnim boleznim, ki jih ni bilo mogoče ozdraviti s penicilinom in sulfamidom. Z novim sredstvom so rešili tri osebe, umrli pa bi tudi se nekateri drugi bolniki, če ne bi uporabili tega novoodkritega zdravila.

Po poročilu lista "New York Herald Tribune" se je streptomycin v nekaterih vojaških bolnicah dobro obnesel tudi pri zdravljenju jetike. Zdej preizkušajo novo sredstvo tudi v bolnici za gobavce v Carville.

Nevarnost epidemij v Evropi

Poročilo, ki ga vsakih 16 dni o stanju epidemij izdaja UNRRA pravi, da ogražajo evropska mesta, ki so bila uničena zaradi vojne, številne epidemije. Poročilo pravi, da so se v Rimu kot podvojili smrtni primeri za pljučno jetiko, v Berlinu pa razširja gripa in tifusa v obliki hude vročice. V Berlinu so se tudi pomnožili primeri davice. V Helsinkih so do 6. septembra zabeležili 2472 primerov paratifa. Davice, ki se je razpasla po Nizozemski, napada v polovici primerov tudi odrase.

Jugoslovanski general na obisku v Trzinu

Trzin, 4. oktobra (VZVN) Vođa jugoslovanske misije v Trzinu, general Dušan Kveder in drugi člani misije, so večerj obiskali Trzin.

Je samo, da najde primeren prostor za pekarska stroja. Spočetka sta on in njegov pomočnik računala s strojnimi prostori. Tam pa so bili inženirji, ki so kvartal. Nato sta hotela namestiti bombi v skladišču. Tudi tu je bilo nemogoče, ker bi ju bilo lahko opazili s krova. Potem pa se jima je le posrežilo. Namestila sta pekarska stroja pod krmno. Haukeid je računala, da ladje ne bo več mogoče upravljati se bo začela krma pogrezati. Tako je Nemci tudi ne bi mogli več spraviti na obrežje.

Se isto noč sta se Haukeid in njegov pomočnik napotila proti Norveški. Še prej pa je Haukeid jabol v London, da se bo prevzal ladja potopila okoli 11. ure dopoldne. Kot vedno, je tudi toplot Skinnerland ostal. Tudi on je postal poročilo: točno ob 10.45 se je ladje z vsem tovorom težke vode po narstu potopila.

Skinnerland je imel do konca vojne potem se druge naloge, to-đa zadena s težko vodo je bila s tem opravljena.

Medtem ko je po omenjenem zakonskem odloku št. 2174 bilo tudi pridobilo proti odločbam tamkaj omenjenih odborov glede izžaje trgovskih dovoljenj pri krajevni "Giunta Provinciale Amministrativa", a te "Giunte" po splošnem ukazi št. 11. Zavezniške vojaške uprave na področju nimajo več nobene upravne, zakonodajne, eksekutivne ali druge vladne moči, je potrebno znova postaviti omenjene odbore ter poskrbeti za pričo. be, ki jih je bilo treba popelj vlagati pri krajevni "Giunta Provinciale amministrativa", kakor je tu omenjeno.

Odbori, ki jih obravnavajo zgoraj omenjeni zakonski odloki, bodo zdej sestavljeni iz enakega števila oseb, kakršnega so imeli odbori, postavljeni po omenjenih treh zakonskih odlokih. Te osebe bo izbrala krajevna trgovska zbornica (ki ji mora prej potrditi krajevni okrajni komisar ZVU ter se mora podrediti vsem zakonom

Polkovnik Alfred C. Bowman, višji častnik za civilne zadeve pri Zavezniški vojaški upravi, je imenovan za važna mesta pri vodstvu dela na ozemlju Juljske krajine, ki je pod angloameriško zasedbo, dr. inž. Ernesta de Pretisa za ravnatelja pokrajinskega delovnega urada na zasedenem področju, s podružnicami okrajnih delovnih uradov v Trzinu, Gorici in Pulju, in odvetnika Walterja Levitusa za ravnatelja tržaškega okrajnega delovnega urada s podružnicama v Trzinu in v Miljah.

Pokrajinski in okrajni delovni uradi imajo splošno nadzorstvo nad načrti za delo s posebnimi nalogami pri poravnava in razvojanja v delovnih sporih. Ti uradi so odgovorni tudi za registracijo in namešanje delavcev kakor tudi za registracijo nezaposlenih delavcev.

Inž. De Pretis, ki izhaja iz stare in znane istrske rodbine, je prišel svoj inženirski poklic v ladjedelnice pri Sv. Roku. Dve leti pozneje je prestopil k ladjedelnicam pri Sv. Marku, kjer je igral vodilno vlogo pri ustanavljanju in vodstvu delavnice, mostov in žerjavov. L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

TRŽAŠKA KRONIKA

Važna imenovanja v tržaškem okrožju

Iz življenja novih ravnateljev

Polkovnik Alfred C. Bowman, višji častnik za civilne zadeve pri Zavezniški vojaški upravi, je imenovan za važna mesta pri vodstvu dela na ozemlju Juljske krajine, ki je pod angloameriško zasedbo, dr. inž. Ernesta de Pretisa za ravnatelja pokrajinskega delovnega urada na zasedenem področju, s podružnicami okrajnih delovnih uradov v Trzinu, Gorici in Pulju, in odvetnika Walterja Levitusa za ravnatelja tržaškega okrajnega delovnega urada s podružnicama v Trzinu in v Miljah.

Pokrajinski in okrajni delovni uradi imajo splošno nadzorstvo nad načrti za delo s posebnimi nalogami pri poravnava in razvojanja v delovnih sporih. Ti uradi so odgovorni tudi za registracijo in namešanje delavcev kakor tudi za registracijo nezaposlenih delavcev.

Inž. De Pretis, ki izhaja iz stare in znane istrske rodbine, je prišel svoj inženirski poklic v ladjedelnice pri Sv. Roku. Dve leti pozneje je prestopil k ladjedelnicam pri Sv. Marku, kjer je igral vodilno vlogo pri ustanavljanju in vodstvu delavnice, mostov in žerjavov. L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 1943 je bil zvezni častnik pri ameriških edicijah, ki so gradile petrolejske vode Neapelj-Cassino-Livorno-Pasodella Futa in ameriško poveljstvo ga je ponovno povhalilo. V L. 1928 je bil imenovan za inženir-

sko inženirja važnih italijanskih ter švicarskih industrijskih koncernov. Ko je dosegel priznanje uspeha, so inž. De Pretisa 1933 povabile Združene jadranske ladjedelnice nazaj v Juljsko krajino in so mu izročile vodstvo celotne produkcije v aeronavtičnih delavnicah v Trzinu. Te delavnice je organiziral na novi in moderniji podlagi ter je dosegel znatno višjo produkcijo. Poleg tega se je udeleževal v organizacijah v novih tržaških aeronavtičnih tovarnah. Kljub prošnjam in pritisku inž. De Pretis ni hotel stopiti v fašistično stranko.

Odvetnik Walter Levitus je češke narodnosti; rojen je bil v Trzinu. Pridobil si je vsilke izkušnje v sindikalni stroki in se je specializiral za reševanje delovnih sporov. Poznal so ga zlasti v trgovskih krogih v Trzinu in Trzinu; svoje delo je moral prekiniti l. 1942, ko so ga poklicali k vojaškom. Po premirju l. 19